

la Procedura de înscriere a elementelor patrimoniului cultural imaterial
în Registrul național al patrimoniului cultural imaterial și de actualizare a acestuia

FIȘĂ TEHNICĂ

pentru înscrierea/actualizarea datelor elementului *Găteala tivurilor. Tehnici de înfrumusețare a tivurilor obiectelor de port tradițional (cu acul și croșeta)* în *Lista elementelor vii care alcătuiesc patrimoniul cultural imaterial existent pe teritoriul României*

A. Domeniu/domenii (conform Convenției UNESCO din 2003, astfel încât elementul trebuie să se integreze în definițiile Convenției UNESCO din 2003 Art. 2: tehnici legate de meșteșuguri tradiționale;

B. Denumire standard: *Găteala tivurilor. Tehnici de înfrumusețare a tivurilor obiectelor de port tradițional (cu acul și croșeta)*

C. Denumiri locale/regionale: Facerea de bibiluri, mofturi, țacuri, cheițe, ajururi, colțișori cu acul, zăfșori, mărunțele, zimți, horbotă, zărfurele, bagadele, păianjeni, rețe, folosite în diverse combinații specifice, tehnica *oya* în comunitatea turco-tătară.

D. Arealul de manifestare:

Arealul geografic de practicare a acestui element de patrimoniu cultural imaterial acoperă un teritoriu vast al României, evidențiind o remarcabilă diversitate regională a tehnicilor și ornamenticii, precum și tehnici similare mai multor zone. În estul și sudul țării, tehnica se întâlnește la cămășile bătrânești, bărbătești și femeiești, cu croi tip tunică, decorate cu colțișori și cheițe elaborate, bogat ornamentate. În vest, în județele Arad, Bihor și Sălaj, la spăcele se remarcă cheițele specifice, late, lucrate cu acul. În centrul și nordul Transilvaniei, alături de zone din Neamț, vestul Olteniei, Banat și Ținutul Pădurenilor, se practică terminațiile de mâneci bogat ornamentate, realizate cu croșeta sau prin tehnici mixte, uneori policrome. În sudul Transilvaniei, Vrancea și nordul Munteniei (Muscel) apar cheițele pentru clin, cu noduri dispuse de-a lungul mânecii, precum și „umreja” (Valea Hârtibaciului), realizată cu acul în tehnici combinate. În Dobrogea se evidențiază, în comunitățile etnice turco-tătare, denumirea „oya” - un ornament delicat lucrat cu acul, croșeta sau spelca (firkete), cu forme și structuri specifice. De asemenea pregătirea și finisarea tivurilor se practică inclusiv la cămășile cu altiță, în toate zonele unde elementul a fost inventariat, însă intensitatea și complexitatea execuției variază în funcție de bogăția broderiei și de investiția de timp și efort specifică fiecărei regiuni.

1. Informații generale despre element (cel mult 1000 cuvinte) (scurt istoric, contextul de performare, funcții sociale, legătura cu elemente de patrimoniu cultural material, contribuția elementului la dezvoltarea durabilă):

Elementul propus spre inventariere se încadrează în categoriile prevăzute de *Repertoriul Național al Patrimoniului Cultural Imaterial* (vol. I, București, CIMEC - Institutul de Memorie Culturală, 2008, coord. Virgil Nițulescu), la capitolul „Portul popular”, după cum urmează: la secțiunea Port femeiesc (p. 100) - *Acoperământul capului și Cămașa femeiască*, cu tehnici de realizare constând în încheierea cu acul, încheierea cu croșeta și structuri ornamentale realizate cu acul sau cu croșeta; respectiv la secțiunea Port bărbătesc (p. 106) - *Cămașa bărbătească și Pantaloni*, cu tehnici de realizare bazate pe încheierea cu acul sau cu croșeta și pe structuri ornamentale decorative dispuse la tivuri.

Astfel, textilele tradiționale care primesc aceste găteți sunt, în principal, piese din pânză destinate capului, cămăși (femeiești și bărbătești), poale, dar și fote. Practica este inclusivă din punct de vedere al genului, în anumite zone cămășile bărbătești fiind chiar mai amplu decorate. În cazul pieselor comunității turco-tătare din Dobrogea, găteala pe tiv rulat este mai fină, fără ajur, aplicată mai ales pieselor pentru cap, ușoare și nesupuse unui stres mecanic ridicat; la cămașa tătarască ornamentația, este pragmatică și discretă.

Elementul analizat reprezintă astfel un ansamblu coerent de practici funcționale și simbolice aplicate marginilor textilelor de port tradițional. *Găteala tivurilor* constituie o veche practică meșteșugărească atestată în spațiul românesc și integrată într-un areal cultural mai larg est-mediteranean, balcanic, carpatic și pontic, după cum a reieșit din cercetarea istorică și geografică realizată în contextul acestui proces de inventariere.

Tehnic, elementul constă într-o familie de procedee dezvoltate din punctul de feston, aplicate pe marginea tivului rulat (de tip vechi) sau împăturit (variantă mai recentă), executate cu acul și, într-o etapă ulterioară, cu croșeta. Se utilizează fir de bumbac, in, mătase sau lână, ales în funcție de stabilitatea și comportamentul la frecare (mătasea fiind mai alunecoasă, inul mai stabil). Principiul de bază constă în răsucirea firului pentru a conferi stabilitate prin forța de frecare, generând lațuri și noduri. Firul poate fi răsucit după ac, împrejurul acului, în feston cu dublă trecere sau dublat cu fixare. Ritmarea acestor puncte fixează tivul rulat, prevenind dezrăsucirea acestuia și consolidând protecția pânzei împotriva destrămării.

Din perspectivă antropologică, această tehnică exprimă concepția tradițională potrivit căreia spațiul trebuie delimitat, iar marginile trebuie protejate împotriva influențelor negative. Astfel, dacă în plan material, protecția vizează prevenirea destrămării și uzurii prin frecare sau tensionare, în plan simbolic, ea răspunde credințelor legate de invidie, deochi și energii negative. Marginea devine astfel un spațiu activ, investit cu funcție apotropaică, marcând „gura” piesei vestimentare (gura cămășii, gura mânecii) - zonă de tranziție considerată vulnerabilă în imaginarul simbolic tradițional.

Odată rezolvată funcția pragmatică, de întărire a tivurilor, practicantele dezvoltă structuri ornamentale prin ritmarea și amplificarea punctelor de bază. Formele cele mai vechi sunt triunghiulare (*colțișori*), rezultate firesc din creșterea *ochiurilor* pe verticală. *Colțișorii*, realizați din fir alb sau în nuanța pânzei, orientați în jos, creează ritm vizual și marchează marginea. Semnificația lor simbolică este asociată cu „colții lupului”, motiv protector prezent și în alte tipuri de ornamente. Muchia *colțișorilor* poate fi accentuată cu fir roșu sau negru (ornamentul nu este integral roșu; negrul este specific, de exemplu, zonei Mărginimii Sibiului), iar uneori se adaugă paiete (argintii sau aurii - simboluri solare și lunare) ori mărgelile albastre, cu rol apotropaic. Din structura de bază pot evolua forme florale, petale sau alte dezvoltări decorative.

Specific gâtelor textilelor românești este asocierea ornamentului „în aer”, după tiv, cu găteala pe pânză - ajurul. Înaintea tivului rulat se extrag fire fine din țesătură, iar cele rămase sunt reșesute cu fir mai gros, consolidând structura. Deși aparent fragile, ajururile sporesc rezistența zonei. Ele diferă ca înălțime și compoziție: variantele scunde includ motive de tip „păianjen” sau flori, iar cele înalte sunt mai dense, cu caracter geometric. În zonele unde se păstrează utilizarea pânzei de in și a broderiei din lână sau mătase, se conservă și principiul structural: ajur înainte de tiv rulat, ornamentul putând fi realizat separat și aplicat ulterior.

Elementul poate fi definit prin următoarele criterii:

- **poziție:** la tivuri (mâneci, gât - unde poate avea și rol de încrețire, poale) și la îmbinarea a două foi de pânză (cheițe);
- **funcție:** protecție structurală, finalizare trainică, ornament cu valoare adăugată și personalizare;
- **context:** practică tradițională transmisă comunitar, cu influențe culte în anumite perioade istorice, adaptată specificului regional;
- **morfologie:** forme vechi, preponderent abstract-geometrice; forme mai noi, cu dezvoltări florale.

Simplitatea formelor vechi nu indică sărăcie expresivă, ci concentrare simbolică și rafinament tehnic. Găteala tivurilor reprezintă expresia conștientă a capacității meșterilor de a crea o margine activă, durabilă și semnificativă a obiectelor de port. Elementul este direct conectat cu realizarea textilelor tradiționale și parțial corelat cu elementul „Arta cămășii cu altiță, element de identitate culturală în România”, precum și indirect cu simbolistica Mărțișorului, prin utilizarea firului, nodului și a culorilor roșu și negru asociate albului.

În ceea ce privește dezvoltarea durabilă, elementul contribuie la susținerea comunităților rurale și a meșterilor prin recunoașterea competențelor și prin posibilitatea obținerii unor venituri echitabile, corespunzătoare nivelului ridicat de dificultate tehnică. Practica încurajează educația de calitate prin transmiterea intergenerațională a cunoștințelor, sprijină dezvoltarea economică locală și industriile creative, inclusiv prin adaptări contemporane (producție de serie mică, comercializare online, integrare în conceptul de slow fashion). Implicarea majoritară a femeilor, alături de bărbați, susține egalitatea de gen, iar caracterul multi-etnic al practicii - românesc și turco-tătar - contribuie la coeziune socială și dialog intercultural. Prin capacitatea

sa de adaptare și migrare către noi tipuri de piese vestimentare, elementul demonstrează viabilitate și sustenabilitate, constituind o resursă relevantă pentru măsuri de salvagardare pe termen lung.

2.a. Descrierea păstrătorilor/purtătorilor/creatorilor elementului: (vârsta, profesia, grupul etnic) (Vor fi numiți păstrători/purtători reprezentativi, recunoscuți ca atare în comunitate, cu date de contact obținute cu acordul celor vizați și beneficiind de susținerea acestora pentru inventarierea elementului și comunicarea publică a informațiilor):

În România, comunitățile implicate în aceste practici sunt diverse.

În centrul lor se află comunitățile-sursă, predominant femei, dar și bărbați, care au învățat tehnicile în cadrul familiei, prin transmitere intergenerațională organică, ca parte a unui sistem mai larg de cunoștințe și competențe legate de realizarea textilelor tradiționale. Găteala tivurilor ocupă un loc esențial în acest continuum: deși reprezintă etapa finală a ciclului de realizare a unei piese vestimentare, ea presupune un grad ridicat de precizie și măiestrie. Practicanții utilizează aceste tehnici și pentru repararea și conservarea pieselor vechi, inclusiv a celor aflate în colecții muzeale. Aceste femei au extins uneori folosirea acestor tehnici dincolo de costumul tradițional, realizând compoziții decorative independente pentru împodobirea locuinței sau chiar bijuterii, lărgind astfel potențialul expresiv al meșteșugului.

O a doua categorie sunt comunitățile patrimoniale - reprezentate de grupuri urbane și asociații dedicate promovării patrimoniului, care se apropie de aceste tehnici prin cercetare, documentare și dialog cu practicanții din comunitățile-sursă. Etnografi, muzeografi și mediatori culturali investesc timp și efort pentru a înțelege complexitatea tehnică și simbolică a acestor ornamente, fie pentru a identifica și data piese istorice din colecții muzeale, fie pentru a practica ei înșiși meșteșugul, ca formă de implicare personală în universul costumului tradițional. Numeroase ONG-uri sunt implicate activ în acest proces, creând spații de învățare, încurajare și practică. Aceste grupuri reunesc adesea practicanți, pasionați și meșteșugari și susținători în contexte colaborative, unde cunoașterea circulă reciproc, consolidând atât transmiterea, cât și relevanța contemporană a practicii.

Practicanții aparțin a două grupuri etnice din România: românească și turco-tătară.

2.b. Contribuția instituțiilor și a organizațiilor non-guvernamentale la inventariere elementului (Se va menționa denumirea completă a instituțiilor, adresa și datele de contact ale unui reprezentant al acestora):

Asociația Semne Cusute: inițiator și coordonator al procesului de cercetare și documentare, prin cercetare națională în muzee de specialitate (Muzeul Național al Țăranului Român, Muzeul Etnografic al Transilvaniei, Muzeul de Artă Populară Constanța, Muzeul Județean Botoșani). Cercetarea a vizat analiza directă a pieselor de patrimoniu (cămăși femeiești și bărbătești, piese pentru cap, textile cu ajur și cheițe), documentarea tehnicilor de găteală a tivurilor, identificarea variațiilor regionale și corelarea acestora cu practicile actuale.

Asociația a realizat cercetare comparativă internațională, la Muzeul Benaki (Atena), Palazzo Mocenigo (Veneția), Ashmolean Museum (Oxford). Analiza comparativă a vizat mostre textile medievale și premoderne (sec. X-XVII), evidențiind continuități tehnice privind tivul rulat, festonul, ajurul și funcția protectivă a marginilor în arealul sud-est european și mediteranean. A fost realizată de asemenea cercetare și documentare online: investigarea arhivelor digitale, a colecțiilor virtuale și a bazelor de date muzeale internaționale, facilitând corelarea datelor istorice cu practica contemporană. Au fost de asemenea cercetate colecții private: Colecția Eugen Vaida (Valea Hârtibaciului), Colecția Sebastian Paic (Lăpuș, Ținutul Pădurenilor) și Colecția Ioana Corduneanu (acoperire națională).

Aceste cercetări au permis studierea unor piese bine conservate, cu proveniență documentată, precum și analiza variațiilor locale ale colțișorilor, ajururilor și cheițelor funcționale.

Muzeul Național al Țăranului Român: asigurarea accesului la patrimoniul textil deținut și expus, facilitarea cercetării tehnice a pieselor din colecții, organizarea de târguri tradiționale unde sunt comercializate textile vechi, contribuind indirect la menținerea circulației cunoștințelor despre găteala tivurilor și la valorizarea publică a elementului.

Muzeul de Artă Populară Constanța: selectarea și punerea la dispoziție, la cerere, a pieselor relevante pentru cercetare, parteneriat instituțional în proiecte de documentare, oferirea cadrului necesar pentru analiza comparativă a pieselor din Dobrogea, inclusiv cele aparținând comunității turco-tătare.

ONG-ul Mândra Chic (Zestre Contemporană): contribuție comunitară și de teren, cercetare locală în Țara Făgărașului, în special în comunitatea din Mândra (județul Brașov), documentarea practicilor vii privind găteala tivurilor, integrarea elementului în proiecte de reinterpretare vestimentară, demonstrând viabilitatea și sustenabilitatea practicii.

Asociația ART - Meșteșugurile Prutului: identificarea meșterițelor membre ale asociației care practică acest element, identificarea mecanismelor de transmitere intergenerațională (învățare în familie, în comunitate, prin practică directă), identificarea caracterului activ și local al elementului în zonele Moldova și Bucovina. Asociația ART a colaborat și comunicat pe această temă cu o asociație din Turcia care susține acest element în variantele specifice acestei țări.

Astfel, colaborarea dintre mediul asociativ, instituțiile muzeale și comunitățile locale a permis realizarea unei inventarieri relevante, bazate atât pe patrimoniu material corespondent conservat, cât și pe practică activă, demonstrând caracterul viu și sustenabil al elementului.

3.a. Situația actuală a elementului și identificarea eventualelor riscuri de dispariție sau modificare semnificativă a elementului (Se va preciza raportul dintre informațiile existente în surse anterioare de informare, documentare și cele recent obținute prin demersul de față):

Practica gătelii tivurilor se menține în prezent în special prin funcția sa pragmatică, protejarea marginilor pânzei împotriva destrămării și, în anumite cazuri, unirea a două foi de material (*cheițe*). Elementul este încă prezent în ateliere individuale, în comunități rurale și în zona producției pentru port tradițional contemporan. Totuși, continuitatea este adesea parțială și fragmentată.

Exemplele de bună practică, ce presupun alegerea adecvată a tehnicii în funcție de material (în, bumbac, mătase, lână), utilizarea corectă a ajurului înainte de tivul rulat, diversitatea punctelor lucrate cu acul și expresivitatea creativă bazată pe fondul tradițional - sunt relativ rare. În multe situații, gestul aplicării unei găтели la tiv este menținut mai degrabă formal decât conștient.

Practica se continuă, în mare parte: din inerție („se cere ceva la tiv”), fără înțelegerea funcției structurale și simbolice; din mimetism (înlocuirea tehnicilor tradiționale cu benzi industriale de dantelă, produse de serie, achiziționate din mercerii), prin supra-aplicare decorativă și adăugarea gătelilor în zone unde nu existau tradițional (ex.: poalele ascunse sub catrință), în special pentru apariții scenice; prin intervenții nefundamentate asupra pieselor vechi (înlocuirea gătelilor uzate, lărgirea gurii cămășii sau prelungirea mânecilor, uneori cu rezultate corecte, alteori fără discernământ tehnic sau estetic); prin abandonarea tehnicilor cu acul „în aer” (inclusiv pe structură instabilă - ajur), considerate dificile și consumatoare de timp; prin preferința pentru croșetă, în detrimentul tehnicilor vechi cu acul, mult mai variate și subtile; prin utilizarea firului mai gros în producția destinată vânzării, pentru spor la lucru, ceea ce conduce la supradimensionarea pieselor și la simplificarea sau pierderea complexității ornamentale; prin lipsa inovației din fondul vechi, fără explorarea combinațiilor și variațiilor posibile în interiorul repertoriului tradițional.

S-au identificat probleme de recunoaștere și înțelegere:

- Efortul tehnic și timpul investit în realizarea gătelilor fine nu se bucură de recunoaștere adecvată din partea publicului larg.
- Specificul regional nu este întotdeauna înțeles sau respectat.
- Se creează un cerc vicios: realizarea redusă a cămășilor cu croi bătrânesc (tip T, bărbățești, *cu ciupag, cu platcă*) - piese unde gătelile abundă - duce la scăderea practicii tehnicilor complexe; acestea, la rândul lor, sunt percepute ca inaccesibile, ceea ce descurajează reluarea croielilor vechi.

Riscuri majore identificate:

- Simplificarea și standardizarea excesivă: reducerea diversității tehnice la formule rapide, ușor de executat.
- Pierderea tehnicilor cu acul și a ajurului tradițional
- Lipsa exercițiului și a mentoratului poate conduce la abandonarea definitivă a unor procedee structurale esențiale
- Decontextualizarea culturală: importul necritic de modele din spații extra-europene (arab, pakistanez, indian), popularizate prin platforme precum YouTube sau TikTok, fără cunoașterea și asumarea fondului local.

- Absența documentării sistematice: nu există în prezent tutoriale structurate pentru variantele vechi românești; scheme tehnice comparative; baze de date fotografice organizate regional; prezentări integrate ale întregii structuri a tivului (ajur / broderie - tiv rulat - ornament marginal/bibil).

- Discontinuitatea transmiterii intergeneraționale specializate: deși există interes, lipsa formării sistematice reduce capacitatea de a atinge nivelul tehnic al pieselor istorice

În concluzie, elementul nu este în stare de dispariție imediată, însă se află într-o zonă de vulnerabilitate calitativă. Practica persistă, dar nivelul de rafinament tehnic, varietatea și înțelegerea simbolică sunt în scădere. Fără intervenții de documentare, formare și valorizare publică, există riscul reducerii gătelii tivurilor la un simplu adaos decorativ standardizat, cu pierderea caracterului său structural, simbolic și identitar.

În același timp, interesul contemporan pentru portul tradițional, slow fashion și identitate culturală reprezintă o oportunitate majoră pentru revitalizare, cu condiția dezvoltării unor instrumente coerente de transmitere și asumare conștientă a repertoriului tehnic tradițional.

3.b. Plan de salvagardare a elementului, prin acțiuni specifice (Se vor urmări principalele tipuri de măsuri de salvagardare recomandate prin mecanismul internațional de implementare a Convenției UNESCO din 2003: documentarea, transmiterea, prin educație formală, non-formală și informală, diseminarea informațiilor despre element în diferite contexte și prin diferite mijloace):

Activitățile de salvagardare vor fi coordonate de Asociația Semne Cusute, care se poziționează ca o punte de legătură și de comunicare activă și aplicată între cei mai importanți actori din ecosistemul acestui element. Asociația Semne Cusute va funcționa, în continuare, ca intermediar de încredere între practicanți, ONG-uri de patrimoniu, instituții, muzee, producători de textile necesare lucrului, publicul larg, pentru un echilibru între nevoile identificate și posibile răspunsuri. Aplicarea conceptul de *design thinking* va presupune identificarea corectă și directă a problemelor, propunere de soluții concrete, implementare, comunicare, valorizare. Asociația va extinde rețeaua de relații pentru a oferi și a primi experiență și modele valabile.

Asociația Semne Cusute va colabora în continuare cu Muzeele care au susținut inclusiv în demersurile legate de inventarierea elementului „Arta cămășii cu altiță”, și anume Muzeul Național al Țăranului Român, Muzeul ASTRA din Sibiu, Muzeul Etnografic al Transilvaniei, Muzeul de Etnografie Piatra Neamț, Muzeul Județean Botoșani; se va continua în mod special colaborarea cu Muzeul de Artă Populară Constanța - pe acest subiect (primul eveniment a avut loc în 6 martie 2025) și cu Muzeul Național al Țăranului Român (prima expoziție dedicată și Conferința la Șosea vor fi organizate în octombrie 2026).

În contextul Cadrului de parteneriat semnat cu UDTR - Uniunea Democrată a Turcilor din România, se vor realiza activități comune în sprijinul comunității turco tătare, ca dovadă de grijă și sprijin reciproc pentru patrimoniul nostru comun. Se vor organiza ateliere și cursuri

comparative pentru aprofundarea și analiza asemănărilor și diferențelor între moduri de lucru și expresiile caracteristice.

Activitățile de salvagardare se vor concentra asupra acțiunilor de:

1) DOCUMENTARE - activitate esențială pentru a înțelege istoricul, modelele, devenirea acestor practici precum și legăturile cu alte culturi.

2) RECUPERARE - la cererea comunității turce se va concentra asupra redării în practică a modelelor salvate din **Insula Ada Kaleh**, păstrate în muzee sau colecții private.

3) ARHIVARE - esențială pentru a înțelege zecile de mii de combinații posibile, pentru a încuraja realizarea de replici după gătelile vechi și a stimula creativitatea.

Pentru documentare și arhivare, Asociația Semne Cusute va continua parteneriatele cu muzeele și va arhiva în platformele online de care dispune: blog (peste 5 milioane vizite), Platforma Google Arts& Culture, site-ul propriu: semnecusute.com, fotografii ale pieselor vechi românești și ale minorităților etnice din România, precum și piese ale altor culturi cu care suntem conectați prin practici similare.

4) EDUCAȚIE

- online: ~~prin~~ realizarea de tutoriale video pas cu pas pentru explicarea tehnicilor de bază pentru începătoare (inițiere) este o practică pe care o vom continua. Arhivarea acestor tutoriale se găsește în canalul Youtube Semne Cusute și va fi periodic completată. De asemenea avem ocazia transmiterii de informații, explicații în format live, în grupul de Facebook Semne Cusute în acțiune, cu peste 61.000 membri la data completării acestui formular. Transmiterea se va face de asemenea prin cadrul unor ateliere practice, pe care le vom organiza în parteneriat cu Muzeele deja menționate. Această nevoie ne-a fost semnalată de practicanți din toate zonele țării.

- indirectă: prin propunerea realizării unor tipologii de cămăși care presupun broderie modestă, dar excelează prin găteala tivurilor (fodori, cheițe, încrețiri la gât). Mai exact, vom promova alte tipuri de cămăși, care, de altfel, vor fi mai inclusive : cămașa bărbătească, cămăși din Lunca Dunării + Lunca Prutului

- informală/ nonformală: vom acorda o atenție aparte transmiterii către publicul tânăr, prin ateliere dedicate pentru *upcycling* și practici textile sustenabile, în parteneriat cu: Mândra Chic (Țara Făgărașului), REDU (ONG din Iași cu activitate în domeniu) - acest fapt este posibil pentru că lucrul cu croșeta și mărgeluțele este deja atractiv pentru acest segment de vârstă.

5) PROMOVARE: vom colabora cu Muzeele partenere pentru a disemina informațiile legate de evenimente (expoziții, ateliere). Vom încerca și colaborări cu influenceri români și străini din zona responsible fashion online. Vom participa la expoziții internaționale și ateliere în diaspora. Planificăm tipărirea unui Album cu fotografii de calitate, care să prezinte și narativul și tehnicile de lucru, în format bilingv. Elementul va beneficia și de diseminarea din cadrul proiectului European Tracks4Crafts, sub umbrela căruia s-a început cercetarea sistematică a elementului; proiect coordonat de Universitatea din Antwerp, Belgia.

6) REALIZARE DE PARTENERIATE INTERNAȚIONALE: cu ONG-uri din Turcia, dedicate acestui subiect (Oya - Traditional Needlework Embelishment) vom colabora pentru evenimente și schimburi de experiență, de materiale de lucru. Îi vom invita la expoziții în România, pentru ca publicul să poată compara și înțelege principiul comun dar personalitatea diferită.

7) RAPORTARE ANUALĂ pentru actualizarea fișei de inventar: Asociația Semne Cusute va elabora și va publica în fiecare an, până cel târziu la 31 martie, un raport de activitate pentru anul precedent. Raportările vor fi publice. Le datorăm inclusiv susținătorilor, donatorilor, comunității și specialiștilor.

4. Bibliografie și surse online de informare asupra elementului:

Ecaterina D. Tomida, *Cusăturile și broderiile costumului popular din România*

Emilia Pavel, *Portul Popular din zona Iași*

Angelica Paveliuc-Olariu, *Arta Populară din zona Botoșanilor. Portul popular*

Elena Secoșan & Steluța Pârâu, *Portul Popular Românesc din județul Tulcea*

Tatiana Ioannou-Yannara, *Greek Threadwork Lace*

Sheila Paine, *Amulets: Sacred Charms of Power and Protection*

Maria Magiru, *Dobrogea, studiu etnografic, 2008*

Mehmet Naci Onal, *Din folclorul turcilor dobrogeni, 1997*

Kenan Ozbek, *El Sanatlari (Meșteșuguri), 1945*

Taciser Onuk, *Oya Culture Since the Ottomans*

Surse deschise, în mediul on-line și social media:

Canalul Youtube al Semne Cusute: https://www.youtube.com/@Semne_Cusute

INSTAGRAM dedicat tehnicilor: https://www.instagram.com/needlework_chronicles/

Descoperă Istoria Gătelii Tivurilor: <https://semnecusute.com/descopera-istoria/>

Descoperă Bibiluri: <https://semnecusute.com/descopera-bibiluri/>

Descoperă Cheițe: <https://semnecusute.com/descopera-cheite/>

Descoperă renașterea: <https://semnecusute.com/descopera-renasterea/>

Comunitate învățare continuă și susținere: <https://www.facebook.com/groups/semnecusute>

5.a. Echipa de coordonare a inventarierii elementului:

Asociația Semne Cusute: Ioana Corduneanu, Gabriela Matei, Aura Bostan
(semnexcusute@gmail.com)

5.b. Responsabil cu monitorizarea și actualizarea datelor despre element:

Asociația Semne Cusute: Ioana Corduneanu, Gabriela Matei

Asociația Semne Cusute: Aura Bostan (pentru relația cu comunitatea turco-tătară)

Mândra Chic: Alina Zară (pentru zona Țara Făgărașului)

Asociația ART - Meșteșugurile Prutului: Silvia Cozmîncă (pentru zone din Moldova și Bucovina)

6. Data completării fișei de inventar:

27.02.2026